

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VỀ TRỌNG TÀI TRỰC TUYẾN

● ĐÀO XUÂN THỦY

TÓM TẮT:

Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ 4 với tên gọi cuộc cách mạng số đang thúc đẩy mạnh mẽ mọi mặt của đời sống. Theo đó, quy trình giải quyết tranh chấp cũng đang chuyển sang thế giới ảo thông qua các nền tảng trực tuyến, tạo ra cơ chế giải quyết tranh chấp trực tuyến mới, đó là trọng tài trực tuyến. Bài viết này nêu lên cách hiểu về trọng tài trực tuyến, đặc điểm của trọng tài trực tuyến và xác định cơ sở pháp lý cho việc giải quyết tranh chấp bằng trọng tài trực tuyến.

Từ khóa: trọng tài trực tuyến, trọng tài điện tử, giải quyết tranh chấp bằng trọng tài.

1. Khái niệm trọng tài trực tuyến

Trong những năm gần đây, trọng tài thương mại đã trở thành một cơ chế giải quyết tranh chấp phổ biến và hiệu quả bên cạnh phương thức giải quyết tranh chấp truyền thống như thương lượng, hòa giải, hoặc khởi kiện tại tòa án. Công ước về công nhận và thi hành phán quyết của trọng tài nước ngoài (còn gọi là Công ước New York 1958) với hơn 165 quốc gia thành viên càng tạo ra lợi thế to lớn của phương thức trọng tài trong việc giải quyết các tranh chấp xuyên biên giới quốc gia so với các phương pháp giải quyết khác về khả năng thực thi phán quyết của trọng tài [1].

Trong phương thức trọng tài, các bên có quyền linh hoạt trong quá trình giải quyết tranh chấp, bao gồm các thủ tục, thời gian, địa điểm xét xử, ngôn ngữ được sử dụng trong toàn bộ quá trình. Ngoài ra, các bên tranh chấp cũng có quyền lựa

chọn các trọng tài viên phù hợp, thay vì phải chịu sự chỉ định một cách thụ động của tòa án hoặc các cơ quan có thẩm quyền quốc gia. Điều này giúp các bên thoát khỏi sự lo sợ về việc can thiệp chính trị từ quốc gia [2].

Phương thức giải quyết tranh chấp bằng trọng tài trực tuyến ban đầu được sinh ra để giải quyết các vụ tranh chấp thương mại điện tử, sau đó mới được mở rộng để giải quyết các vụ tranh chấp thông thường nhờ tính tiện lợi của mình [3].

Trọng tài trực tuyến (còn được gọi là trọng tài điện tử) là phương thức trọng tài cụ thể sử dụng các ưu điểm của công nghệ internet, không gian mạng, được mô tả tốt nhất thuật ngữ công nghệ thông tin và truyền thông [4]. Một phần hoặc toàn bộ quá trình tố tụng trọng tài được thực hiện thông qua việc sử dụng công nghệ thông tin và công nghệ truyền thông như email, chữ ký điện tử, hội nghị trực tuyến, trí tuệ nhân tạo,...

Cũng có ý kiến cho rằng, trọng tài trực tuyến thực chất là phiên bản điện tử của trọng tài truyền thống, bao gồm các thành phần của trọng tài truyền thống bắt đầu bằng “thỏa thuận trọng tài trực tuyến” và kết thúc bằng “phán quyết trọng tài trực tuyến” [5]. Trong phương thức này, trọng tài viên được chỉ định bởi các bên hoặc bởi một tổ chức trọng tài do các bên thỏa thuận sẽ giải quyết tranh chấp và đưa ra một phán quyết trọng tài, sau khi nghe các lập luận của các bên và kiểm tra bằng chứng của họ. Trong quá trình tố tụng trọng tài, trọng tài, các bên, các chuyên gia và nhân chứng sử dụng các thiết bị điện tử, với quy trình tích hợp sử dụng các thiết bị phần mềm và phần cứng tinh vi để tạo thuận lợi cho việc sử dụng đó phục vụ tốt hơn nữa quá trình giải quyết tranh chấp.

Tóm lại, trọng tài trực tuyến là phương thức giải quyết tranh chấp bằng trọng tài có sử dụng các phương tiện điện tử trong một phần hoặc toàn bộ quá trình tố tụng trọng tài.

2. Đặc điểm trọng tài trực tuyến

Bên cạnh các đặc điểm của trọng tài truyền thống, trọng tài trực tuyến có một số các đặc điểm riêng, do tính chất trực tuyến của mình.

Thứ nhất, trọng tài trực tuyến là phương thức giải quyết tranh chấp có thể vượt ra ngoài phạm vi biên giới quốc gia. Quá trình giải quyết tranh chấp có thể tiến hành một phần, hoặc toàn bộ trên môi trường mạng, nghĩa là các bên có thể hành động từ bất kỳ nơi nào trên thế giới mà không bị ràng buộc về mặt lãnh thổ, biên giới. Các bên tranh chấp, trọng tài viên, người làm chứng, chuyên gia không cần phải ở cùng một vị trí, vì họ có thể thảo luận thông qua hội nghị trực tuyến.

Thứ hai, trọng tài trực tuyến có sự tham gia của “bên thứ tư” hỗ trợ tiếp nhận, lưu trữ và xử lý các tài liệu có liên quan. Ngoài ra, với sự phát triển của trí tuệ nhân tạo, công nghệ có thể đưa ra những phán đoán khách quan và trở thành một bên thứ tư trong việc giải quyết tranh chấp [6].

Thứ ba, trọng tài trực tuyến đảm bảo được tính minh bạch và dễ dàng truy cập. Các hồ sơ tài liệu đều được lưu trữ và trao đổi qua không gian

mạng. Các thông tin đều để lại “dấu tích điện tử” giúp nâng cao tính minh bạch cho quá trình giải quyết tranh chấp. Các bên cũng có thể dễ dàng trao đổi, truy cập vào nội dung thủ tục và họ sẽ trình bày bất kỳ tài liệu nào từ nhà hoặc văn phòng của họ vào bất kỳ giờ nào, bất cứ thời điểm nào trong ngày.

Thứ tư, tính bảo mật trong quá trình giải quyết tranh chấp cần được chú trọng hơn. Việc trao đổi thông tin qua môi trường mạng có rủi ro bị tiết lộ do những rủi ro trên môi trường mạng. Do đó, tính bảo mật của quá trình giải quyết tranh chấp bằng trọng tài trực tuyến thường nhận được nhiều sự quan tâm hơn cả.

Thứ năm, trọng tài trực tuyến giúp tiết kiệm thời gian và chi phí. Các thông tin liên lạc, tài liệu trao đổi giữa các bên thường sẽ diễn ra thông qua môi trường mạng. Các bên không cần phải in ấn hoặc đi đến các địa điểm khác nhau để trình bày bằng chứng, tài liệu hoặc tham dự phiên điều trần, do đó, thời gian và chi phí trong trọng tài sẽ giảm xuống.

Thứ sáu, sự hiểu biết công nghệ từ các bên và cả hội đồng trọng tài là điều kiện quan trọng để tiến hành trọng tài trực tuyến. Với việc sử dụng các phương tiện điện tử làm phương thức liên lạc và giải quyết tranh chấp, đòi hỏi người dùng phải có vốn hiểu biết nhất định về cách sử dụng.

Thứ bảy, trọng tài trực tuyến giúp các bên không gặp các vấn đề như khi tương tác mặt đối mặt. Trong một quy trình như trọng tài trực tuyến, ít phụ thuộc vào sự tương tác giữa các bên và tập trung nhiều hơn vào việc cung cấp bằng chứng. Với sức mạnh công nghệ, phương thức này hỗ trợ các bên trình bày các trường hợp của họ một cách hiệu quả hơn thông qua các hình thức liên kết tài liệu, chứng cứ và hệ thống tự động giải quyết trên cơ sở cân đối các nguồn lực và kỹ năng [7].

3. Phân loại trọng tài trực tuyến

Căn cứ vào mức độ tham gia trong quá trình tố tụng trọng tài, có thể phân chia trọng tài trực tuyến thành 2 loại, đó là: trọng tài trực tuyến có hỗ trợ công nghệ giản đơn và trọng tài trực tuyến hoàn toàn dựa trên công nghệ [8].

3.1. Trọng tài trực tuyến có hỗ trợ công nghệ giản đơn

Trọng tài trực tuyến có hỗ trợ công nghệ giản đơn phù hợp bối cảnh hiện tại, khi công nghệ mới được ứng dụng ở bước đầu và vai trò công nghệ bị giới hạn trong việc giao tiếp và trao đổi thông tin. Các trọng tài viên làm việc trực tuyến với các bên tranh chấp qua các công cụ như email, tin nhắn, hội nghị trực tuyến, lưu trữ trực tuyến,... Công nghệ là một thiết bị hữu ích để quản lý dữ liệu và chuẩn bị tài liệu và phán quyết [9].

Phần “trực tuyến” ở đây dùng để chỉ việc liên lạc thông qua một phương tiện điện tử và môi trường mạng. Đó có thể bao gồm việc sử dụng điện thoại bàn hoặc di động, fax, hoặc thư điện tử hoặc bất kỳ phương tiện nào khác thông qua môi trường mạng.

Trọng tài trực tuyến có thể tiến hành hoàn toàn trên môi trường mạng hay được tiến hành kết hợp trực tuyến với các phương tiện truyền thống. Với trọng tài trực tuyến toàn bộ, cả quá trình giải quyết sẽ dựa vào các phương tiện trao đổi trực tuyến như email, hội nghị trực tuyến và các công cụ giao tiếp khác; thậm chí là một hệ thống hoàn chỉnh được tạo để nhằm phục vụ cho quá trình giải quyết tranh chấp. Với trọng tài trực tuyến một phần, các công cụ đã đề cập trước đó cũng được sử dụng, nhưng còn kết hợp với các công cụ truyền thống khác như fax, bưu điện để chuyển giao bằng chứng, liên lạc và đưa ra phán quyết [10].

Hiện nay, các tổ chức trọng tài đã bắt đầu sử dụng một số cấp độ hỗ trợ công nghệ như sử dụng quản lý hồ sơ điện tử, sử dụng thư điện tử hoặc các phương tiện điện tử để trao đổi các tuyên bố và lập luận hoặc tổ chức hội nghị trực tuyến trong quá trình giải quyết tranh chấp [11].

Nhìn chung, các khía cạnh hỗ trợ công nghệ có thể được sử dụng trong trọng tài trực tuyến bao gồm [12]:

- Truyền tin và dữ liệu: Một trong số những công dụng rõ ràng nhất của công nghệ ngoại trừ sửa đổi văn bản đó chính là việc truyền tin sử dụng môi trường mạng. Công nghệ thường được

sử dụng cho mục đích này là thư điện tử và các công cụ giao tiếp nền tảng web-site.

- Hợp trực tuyến: Công nghệ cho phép các bên và hội đồng trọng tài ở nhiều nơi trên thế giới có thể tổ chức hội nghị truyền hình (videoconferences).

- Xử lý văn bản: Văn bản có thể được sử lý bằng công nghệ thông qua việc sắp xếp, truy cứu, tổng hợp, thậm chí liên kết với nhau nhờ hyperlinks.

- Quản lý việc giải quyết tranh chấp: Công nghệ có thể được ứng dụng để theo dõi việc giải quyết hiệu quả hơn, ví dụ tạo ghi nhớ và theo dõi lịch trình, nhắc lịch cho các bên và hội đồng trọng tài để đảm bảo quá trình giải quyết tranh chấp được diễn ra theo đúng tiến độ đã đề ra trước đó.

- Biểu diễn trực quan các lập luận và chứng cứ: Khác với trọng tài truyền thống, khi chỉ dùng văn bản và lời nói để trình bày các chứng cứ thì công nghệ trong trọng tài trực tuyến cho phép các bên trình bày quan điểm của mình một cách rõ ràng và dễ theo dõi hơn bằng việc sử dụng trình chiếu (slideshows), đồ thị minh họa,...

3.2. Trọng tài trực tuyến hoàn toàn dựa trên công nghệ

Trọng tài trực tuyến hoàn toàn dựa trên công nghệ không chỉ sử dụng công nghệ ở mức độ hỗ trợ trao đổi, lưu trữ thông tin, mà còn tham gia sâu hơn vào cả quá trình giải quyết tranh chấp và ra phán quyết.

Cơ chế này có thể được sử dụng trong tương lai khi mà công nghệ phát triển đến một mức độ nhất định, đặc biệt là sự phát triển về trí tuệ nhân tạo (Artificial intelligence - viết tắt là AI).

Trong trường hợp này, công nghệ trí tuệ nhân tạo có thể được sử dụng để thay thế một phần hoặc một giai đoạn nào đó trong quá trình tố tụng trọng tài và đưa ra phán quyết của vụ việc dựa trên lập luận của các bên, cũng như kho án lệ và luật pháp. “Trọng tài điện tử” hoặc “trọng tài công nghệ” có thể tham gia giải quyết tranh chấp với vai trò bình đẳng như một “trọng tài con người” tùy vào quyền tự do lựa chọn trọng tài của các bên tranh chấp. Một tranh chấp có thể

hoàn toàn được xét xử qua “trọng tài điện tử”, hoặc kết hợp giữa “trọng tài điện tử” và “trọng tài con người”.

4. Cơ sở pháp lý cho việc giải quyết tranh chấp bằng trọng tài trực tuyến

Hiện nay, không có bất cứ quy định pháp luật nào ở cấp độ quốc tế điều chỉnh riêng về trọng tài trực tuyến. Mặc dù vậy, trọng tài trực tuyến vẫn đang ngày một phát triển dựa trên một số các quy tắc đang tồn tại của trọng tài truyền thống. Cơ sở pháp lý cho việc giải quyết tranh chấp bằng trọng tài trực tuyến xuất phát từ cả quy định của luật quốc tế và luật quốc gia.

4.1. Luật quốc tế

Ở cấp độ quốc tế, có 2 văn kiện quan trọng trong việc điều chỉnh hoạt động trọng tài, đó là Công ước New York năm 1958 về công nhận và thi hành Phán quyết của Trọng tài nước ngoài và Luật Mẫu của Ủy ban Liên Hiệp Quốc về Luật Thương mại quốc tế (United Nations Commission on International Trade Law – UNCITRAL) về Trọng tài Thương mại Quốc tế. Luật mẫu về trọng tài lần đầu tiên được thông qua vào năm 1985 (sau đây gọi là “Luật mẫu 1985”) và được sửa đổi vào năm 2006 (sau đây gọi là “Luật mẫu 2006”) với sự bổ sung quan trọng trong phạm vi yêu cầu “bằng văn bản”, mở ra cơ hội cho sự phát triển của trọng tài điện tử.

4.1.1. Công ước New York năm 1958 về công nhận và thi hành phán quyết của Trọng tài nước ngoài

Công ước về công nhận và thi hành các phán quyết trọng tài nước ngoài (Công ước New York 1958) được coi là một trong những công cụ pháp lý quốc tế thành công nhất được tạo ra bởi cộng đồng quốc tế nhằm bảo đảm tính hiệu quả của trọng tài. Trong phần này, tác giả sẽ xem xét mối quan hệ giữa trọng tài trực tuyến và Công ước New York 1958 trên một số khía cạnh chính sau:

Thỏa thuận trọng tài trực tuyến: Điều 2 của Công ước New York nêu rõ yêu cầu nghiêm ngặt liên quan đến thỏa thuận trọng tài quy định rằng thỏa thuận trọng tài phải được lập thành văn bản. Thỏa thuận bằng văn bản sẽ được đáp ứng khi có

một điều khoản trọng tài trong hợp đồng hoặc thỏa thuận trọng tài riêng, được ký bởi các bên hoặc có trong một trao đổi thư hoặc điện tín. Việc không tồn tại thỏa thuận trọng tài bằng văn bản có thể xảy ra trong 2 trường hợp:

- *Thứ nhất*, thay vì thỏa thuận bằng giấy truyền thống (viết tay) được ký bởi các bên, có một tệp kỹ thuật số có thể mang chữ ký điện tử hoặc chữ ký được quét của các bên;

- *Thứ hai*, khi thỏa thuận được ký kết thông qua trao đổi email. Trong trường hợp thứ nhất, việc xác định tình trạng pháp lý của chữ ký điện tử và các tập tin có chứa chữ ký được quét của các bên, có thể được thực hiện theo luật quốc gia hiện hành. Nói cách khác, sự đồng ý hợp đồng hợp lệ hay không cần được xem xét theo luật pháp trong nước áp dụng của các bên.

Trong trường hợp thứ hai, các phân tích được đề cập trên cũng tương tự khi xem xét cho phép email như một phương tiện “tương đương văn bản” để kết luận thỏa thuận trọng tài có hiệu lực về mặt hình thức hay không. Điều này một lần nữa sẽ dẫn đến việc tiếp cận luật pháp trong nước của các bên.

Địa điểm trọng tài trực tuyến: Công ước New York 1958 không có bất kỳ quy tắc nào yêu cầu phải có một địa điểm nhất định. Tuy nhiên, cách tiếp cận phổ biến ở đây là một số điều khoản của Công ước có chứa các liên kết mạnh mẽ kết nối trọng tài với địa điểm nhất định. Ví dụ, Điều 1 tuyên bố rằng Công ước này sẽ áp dụng đối với việc công nhận và thi hành các quyết định trọng tài được ban hành tại lãnh thổ của một quốc gia khác với quốc gia nơi có yêu cầu công nhận và thi hành quyết định trọng tài đó.

Nói cách khác, theo Công ước New York 1958, trọng tài trực tuyến muốn được tiến hành (mặc dù bản chất thực hiện qua không gian mạng, không gian ảo, phi vật chất) vẫn cần được kết nối với một địa điểm nhất định. Nếu không, quyết định của trọng tài trực tuyến sẽ có nguy cơ bị tước bỏ mọi lợi ích mà Công ước quy định.

Phán quyết trọng tài: Công ước New York 1958 không có bất kỳ yêu cầu nào đối với phán

quyết phải được viết thành văn bản vì vậy theo quan điểm này, Công ước sẽ không ảnh hưởng đến phán quyết trọng tài điện tử. Tuy nhiên, điều 4 của Công ước quy định rằng để có được sự công nhận và thi hành phán quyết, bên áp dụng để công nhận và thi hành, tại thời điểm nộp đơn, cung cấp phán quyết gốc được chứng thực hợp lệ hoặc một bản sao được chứng thực hợp lệ. Nói cách khác, đối với các phán quyết của trọng tài, Công ước không yêu cầu bằng văn bản, nhưng trong thủ tục công nhận và thi hành phán quyết lại có yêu cầu về hình thức nhất định. Vì vậy, trọng tài trực tuyến phải đối mặt với việc cung cấp một phán quyết điện tử, được coi là một bản gốc như trong thực tế. Việc xác định bản gốc không được Công ước quy định theo luật của quốc gia nào, tuy nhiên, theo quan điểm của tác giả, vấn đề này cần được điều chỉnh theo pháp luật của quốc gia nơi phán quyết sẽ được thi hành.

Vấn đề khó ở đây đối với yêu cầu về bản gốc là các tòa án cần phải có khả năng để đảm bảo rằng phán quyết được công nhận và thi hành là bản gốc (vấn đề tương tự cũng tồn tại trong trường hợp yêu cầu bằng văn bản đối với các thỏa thuận trọng tài được ký kết thông qua các phương tiện điện tử). Điều này chỉ ra rằng các tòa án cần kiểm tra tính hợp pháp về tài liệu điện tử trong các hồ sơ được gửi. Tuy nhiên, tòa án có làm điều này hay không chủ yếu sẽ phụ thuộc vào các quy định cụ thể của luật pháp quốc gia (địa phương), cũng như mức độ hỗ trợ trọng tài ở chính quốc gia ở đó.

4.1.2. Luật mẫu của UNCITRAL về trọng tài thương mại quốc tế

Luật mẫu về trọng tài thương mại quốc tế được sửa đổi vào năm 2006, trong đó, đã được đề xuất sửa đổi để phù hợp với các yêu cầu của thực tiễn thương mại hiện tại và phát triển công nghệ.

Một trong những sửa đổi quan trọng, có liên quan đến trọng tài trực tuyến được đề cập đến tại Điều 7 của Luật mẫu UNCITRAL 2006 với các nội dung như sau:

- Một thỏa thuận trọng tài bằng văn bản được thể hiện bằng một dữ liệu điện tử nếu thông tin

có trong đó có thể truy cập được, có thể sử dụng được để tham khảo tiếp theo;

- Truyền thông điện tử có nghĩa là bất kỳ thông tin liên lạc nào mà các bên thực hiện bằng các thông điệp dữ liệu;

- Tin nhắn dữ liệu có nghĩa là thông tin được tạo, gửi, nhận hoặc lưu trữ bằng các phương tiện điện tử, từ tính, quang học hoặc tương tự, bao gồm nhưng không giới hạn ở trao đổi dữ liệu điện tử (EDI), thư điện tử, telegram, telex hoặc telecopy. Quy tắc này cung cấp khả năng xác lập thỏa thuận trọng tài với bất kỳ phương tiện nào hiện có sẵn và trong tương lai có thể được phát triển theo một tiêu chí như thông tin có trong thỏa thuận có thể truy cập được, có thể sử dụng được để tham khảo sau đó.

4.1.3. Các nguồn luật quốc tế đặc thù khác

Ngoài các quy định về trọng tài, UNCITRAL cũng đã thông qua Luật mẫu về thương mại điện tử vào năm 1996 (sửa đổi năm 1998) tạo ra một chức năng tương đương văn bản cho tài liệu điện tử và thừa nhận giá trị pháp lý của các dữ liệu điện tử, các hình thức dữ liệu điện tử. Thuật ngữ “thông điệp dữ liệu”, theo Điều 2.a, được định nghĩa khá rộng và bao hàm các phương thức truyền thông điện tử đa dạng bao gồm: các thông tin được tạo ra, gửi đi, tiếp nhận hoặc lưu trữ bằng phương tiện điện tử, quang học hoặc các phương tiện tương tự và bao gồm, nhưng không phải chỉ bao gồm, trao đổi dữ liệu điện tử (EDI), thư điện tử, điện tín, điện báo hoặc fax.

Bên cạnh đó, Công ước Liên hợp quốc về sử dụng các giao dịch điện tử trong các hợp đồng quốc tế năm 2005 và Luật mẫu của UNCITRAL về chữ ký điện tử năm 2001 (sau đây gọi là Luật mẫu về chữ ký điện tử) tăng cường tính chắc chắn pháp lý của các tài liệu thương mại dựa trên internet cũng như là cơ sở cho hiệu lực của thỏa thuận trọng tài trực tuyến và phán quyết trọng tài [13]. Rõ ràng các quy định của Luật mẫu có thể tạo điều kiện thuận lợi không chỉ cho việc xác nhận các thỏa thuận trọng tài thể hiện trong các tài liệu điện tử, mà còn cho việc xác nhận phán quyết điện tử và các tài liệu tố tụng khác.

4.2. Luật quốc gia

Ở cấp độ pháp luật quốc gia, luật trong nước về trọng tài đóng vai trò là nguồn pháp lý trung tâm để triển khai trọng tài điện tử. Như đã trình bày ở trên, rất nhiều các quy định của luật quốc tế về trọng tài đều không quy định rõ về trọng tài trực tuyến như về hình thức thỏa thuận trọng tài, địa điểm giải quyết tranh chấp, hình thức phán quyết trọng tài,... Các quy định đó cuối cùng đều dựa trên pháp luật quốc gia.

Việc tuân thủ các công ước quốc tế liên quan như đã đề cập ở trên, mặc dù không thể tạo ra một khuôn khổ quốc gia toàn diện cho trọng tài trực tuyến, nhưng là một bước tiếp theo để tạo điều kiện thuận lợi cho việc sử dụng công nghệ trong quá trình giải quyết tranh chấp bằng trọng tài.

Trên cơ sở các quy định về trọng tài trong pháp luật mỗi quốc gia, các tổ chức trọng tài cũng ban hành các quy tắc trọng tài nhằm điều chỉnh thủ tục trọng tài trực tuyến. Đây cũng có thể được

coi là một nguồn quy định khác điều chỉnh về trọng tài trực tuyến.

5. Kết luận

Qua việc nghiên cứu một số vấn đề cơ bản về trọng tài trực tuyến cũng như cơ sở pháp lý cho việc giải quyết tranh chấp bằng trọng tài trực tuyến, tác giả nhận thấy có thể ứng dụng công nghệ, kỹ thuật vào giải quyết tranh chấp theo nhiều mức độ khác nhau tùy vào trình độ phát triển, điều kiện của từng nước. Trọng tài trực tuyến có tiềm năng đóng góp rất lớn vào việc thay đổi hệ thống giải quyết tranh chấp ở Việt Nam. Ưu điểm nổi bật nhất của trọng tài trực tuyến là khả năng tiết kiệm thời gian và chi phí so với cơ chế giải quyết tranh chấp truyền thống. Những ưu điểm của trọng tài trực tuyến có thể là câu trả lời cho một số vấn đề trọng tài tại Việt Nam, bao gồm các phương thức giải quyết tranh chấp thích hợp cho cả tranh chấp nhỏ và tranh chấp thương mại điện tử.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

1. Contracting States - List of contracting states (New York Arbitration Convention 1958). [Online] Available at www.newyorkconvention.org/list+of+contracting+states
2. Simon Greenberg, Christopher Kee and J. Romesh Weeramantry, (2011). *International commercial arbitration: an Asia-Pacific perspective*. UK: Cambridge University Press.
3. Ethan Katsh (2010). ODR: A Look at History - A Few Thoughts About the Present and Some Speculation About the Future. [Online] Available at <http://www.ombuds.org/odrbook/katsh.pdf>
4. Julia Hornle, (2009). *Cross-border internet dispute resolution*. UK: Cambridge University Press, tr. 74
5. Chinthaka Liyanage, (2010). Online arbitration compared to offline arbitration and the reception of online consumer arbitration: An overview of the literature. *Sri Lanka J. Int'l L.*, 22(1), 173.
6. E. KATSH and J. RIFKIN (2001). *Online Dispute Resolution: Resolving Conflicts in Cyberspace*. San Francisco: Jossey-Bass.
7. Dafna Lavi, (2016). Three Is Not a Crowd: Online Mediation-Arbitration in Business to Consumer Internet Disputes. [Online] Available at <https://scholarship.law.upenn.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1918&context=jil>
8. Mohamed S. Abdel Wahab, (2011). ODR and e-arbitration. In Mohamed S. Abdel Wahab, Ethan Katsh and Daniel Rainey (eds): *Online Dispute Resolution: Theory and Practice: A Treatise on Technology and Dispute Resolution*. USA: Eleven International Publishing, tr.402.
9. Arno R. Lodder and John Zeleznikow (2011). *Artificial Intelligence and Online dispute resolution*. In Mohamed

S. Abdel Wahab, Ethan Katsh and Daniel Rainey (eds): Online Dispute Resolution: Theory and Practice: A Treatise on Technology and Dispute Resolution. USA: Eleven International Publishing 2011, tr. 86.

10. Farzaneh Badiei (2010). Online Arbitration Definition and Its Distinctive Features. *CEUR Workshop Proceedings*, 684, 87-93.

11. Arno Lodder and John Zeleznikov, (2010). *Enhanced dispute resolution through the use of information technology*. UK: Cambridge University Press, tr. 79.

12. Gabrielle Kaufmann-Kohler and Thomas Schultz (2005). *The Use of Information Technology in Arbitration*. USA: JusLetter.

13. Aura Esther Vilalta, (2011). *ODR and E-commerce. In Mohamed S. Abdel Wahab, Ethan Katsh and Daniel Rainey (eds): Online Dispute Resolution: Theory and Practice: A Treatise on Technology and Dispute Resolution*. USA: Eleven International Publishing, tr. 131, 132.

Ngày nhận bài: 10/11/2022

Ngày phản biện đánh giá và sửa chữa: 10/12/2022

Ngày chấp nhận đăng bài: 12/12/2022

Thông tin tác giả:

ThS. ĐÀO XUÂN THỦY

Giảng viên Trường Đại học Ngoại thương

SOME THEORETICAL ISSUES ABOUT ONLINE ARBITRATION

● Master. **DAO XUAN THUY**

Lecturer, Foreign Trade University

ABSTRACT:

The Fourth Industrial Revolution (Industry 4.0) conceptualises rapid change to technology, industries, and societal patterns and processes including the dispute resolution process. The dispute resolution process is happening more commonly on online platforms. This change have created a new online dispute resolution mechanism - online arbitration. This paper presents the understanding of online arbitration and its characteristics. The paper also identifies the legal basis for the dispute resolution process by using online arbitration.

Keywords: online arbitration, electronic arbitration, arbitration.